

بررسی وضعیت بهداشت محیط و ایمنی مهدکودک‌های شهرستان تربت حیدریه و

روستا مهدهای شهرستان زاوه در سال ۱۳۹۴-۹۵

فاطمه برجسته عسکری^{۱،۲}، محمد سرمدی^۱، مجتبی داودی^{۱*}، وحیده رضایی^۳، افسانه خنیاگر^۳، مهسا چین

سری مهنه^۲، سیده نرگس نظام^۳، زهرا ساربان^۳

- ۱- گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران
- ۲- مرکز تحقیقات علوم بهداشتی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران
- ۳- کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران

چکیده

زمینه و هدف: مهدکودک به عنوان مکانی مطمئن در پرورش کودکان قلمداد می‌شود و در فراهم آوردن زندگی سالم و نشاط‌انگیز و تربیت افراد با رفتار سالم، نقش بسیار سازنده‌ای ایفا می‌کند. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت بهداشت محیط و ایمنی مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه و روستا مهدهای شهرستان زاوه در سال ۱۳۹۴-۹۵ انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی به صورت میدانی و با پرسشنامه‌های استاندارد برای هر مهدکودک طی سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ انجام شد. در این فرم‌ها و پرسشنامه‌ها موارد مختلف ۵ گانه بهداشت فردی، ساختمانی، لوازم و ابزار کار، ایمنی و بهداشت محیط که در آئین‌نامه بهداشت محیط مهدکودک‌ها آمده است مورد بررسی قرار گرفت. این پرسش‌نامه‌ها در بین کلیه مهدکودک‌های تربت حیدریه و روستا مهدهای شهرستان زاوه توزیع و تکمیل شد. نتایج حاصله با کمک نرم افزار Excel ۲۰۰۷ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: نتایج بررسی وضعیت بهداشت محیط مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه نشان داد که وضعیت که بهداشت فردی (۶۰٪)، بهداشت ساختمانی (۵۵/۵٪)، بهداشت لوازم و ابزار کار (۷۴/۳۳٪)، بهداشت محیط (۸۰/۸۵٪)، بهداشت ایمنی (۷۹/۲۸٪) می‌باشد. در مورد روستامهدها نتایج این بررسی نشان داد که از نظر کارت معاینه پزشکی (۹۳/۱٪)، دستشویی (۹۶/۶٪)، استعمال دخانیات (۱۰۰٪)، بهداشت فردی (۸۰٪)، دفع و جمع آوری زباله (۶۰٪)، دفع بهداشتی فاضلاب (۷۹/۳٪)، صندلی‌های سالم و متناسب (۹۰٪)، کف اتاق بخش نوپا (۶۲/۱٪)، کپسول آتش نشانی (۱۰۰٪)، جعبه کمک‌های اولیه (۹۰٪)، حفاظ پریز برق (۸۰٪)، کف ساختمان (۹۳/۱٪)، تهویه هوا (۷۵٪)، روشنایی طبیعی (۸۰٪) مطلوب و در زمینه اخذ گواهینامه آموزشی (۰٪)، کف اتاق بازی کودکان (۳/۴٪)، ایمنی وسایل بازی (۲۲/۱٪) در وضعیت نامطلوبی قرار داشتند.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد وضعیت کلی بهداشت محیط مهدکودک‌های شهرستان تربت حیدریه تقریباً مطلوب بوده اما با وضعیت آرمانی فاصله دارد. در حالی که در مورد روستامهدهای زاوه، بیشترین مشکلات در قسمت ساختمانی مشاهده شد. اما در کل در بسیاری از موارد بهداشتی روستامهدها طبق آیین‌نامه عمل کرده بودند. بنابراین تلاش بیشتر جهت بهبود شرایط توسط مسئولیت ذی ربط ضروری به نظر می‌رسد.

کلید واژه‌ها: مهدکودک، بهداشت محیط، تربت حیدریه، زاوه

*آدرس نویسنده مسئول: گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران
آدرس پست الکترونیک: davoudi85@gmail.com

مقدمه

پوکی بهداشت محیط علم بهبود و اجرای شاخص‌هایی است که مسبب ایجاد بیماری، ناتوانی و سلب آسایش در انسان می‌شوند. اصلی‌ترین هدف بهداشت محیط، مطالعه عوامل محیطی مخاطره آمیز برای سلامتی انسان و تشخیص و پیشگیری، رفع و کنترل اثرات منفی ناشی از این عوامل می‌باشد (۱، ۲).

نگهداری از محیط زیست نیازمند رعایت انضباط در کل جامعه است. در همین راستا با اجرایی کردن قوانین و آئین‌نامه‌های موجود می‌توان اثرات مضر آلودگی‌های زیست محیطی را به حداقل ممکن رساند. درکشور ما قوانین و آئین‌نامه‌های مختلفی در زمینه‌های مختلف از جمله آب، هوا، فاضلاب، موادغذایی و اماکن وجود دارد که اکثر این موارد با بهداشت محیط مرتبط می‌باشند و به عنوان عامل اصلی در پیشبرد اهداف بهداشت محیط محسوب می‌گردند. استراتژی راهبردی بهداشت محیط در مهار بیماری‌ها، کنترل منبع بیماری و نحوه سرایت و فرام آوردن شرایطی است که سبب ارتقا سلامت فرد می‌شود (۳، ۴). اماکن عمومی یکی از مواردی می‌باشد که بهداشت محیط به آن توجه ویژه‌ای دارد. اماکن عمومی به مکان‌هایی مانند مهدکودک‌ها، مدارس، زندان‌ها، دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها، هتل‌ها، مسافرخانه‌ها، مساجد و زیارتگاه‌ها، سرای سالمندان، حمام‌ها و استخرها، سینما و پارک‌ها، باشگاه‌های ورزشی، مراکز تفریح‌های سالم، ترمینال‌ها، وسایل حمل و نقل عمومی، گورستان‌ها و... اطلاق می‌گردد. در صورت رعایت نشدن اصول بهداشتی در این اماکن، ممکن است برای همه‌ی افراد جامعه مخاطرات بهداشتی ایجاد شود (۱، ۵).

مهدهای کودک‌ها یکی از مخاطره آمیزترین اماکن عمومی می‌باشند. مهد کودک به مرکز یا موسسه یا کانون فرهنگی- تربیتی اطلاق می‌شود که مسئولیت نگهداری، مراقبت، پرورش و فراهم نمودن زمینه بروز رشد استعداد‌های کودکان تا سن قبل از ورود به دبستان را بر عهده دارد و با توجه به مدت فعالیت روزانه، جغرافیای فعالیت و نوع خدمات شامل مهد کودک تمام وقت، نیمه وقت، پاره وقت، تخصصی، شبانه روزی، روستا مهد

می‌باشند. در این بین، روستامهدها یکی از انواع مهدکودک‌هایی است که به منظور ارائه خدمات زیربند به کودکان روستائی تأسیس می‌شود.

همانطور که در قبل ذکر شد مهدها از جمله اماکن عمومی هستند که به دلیل تراکم جمعیت و توزیع غذا در بین کودکان می‌توانند شرایط انتقال برخی بیماری‌های واگیر را فراهم می‌سازند. سرماخوردگی و آنفلوآنزا، وبا، حصبه، مسمومیت‌های غذایی، سل، هپاتیت A و E، اوریون، سالک، تب خال، آلودگی به آسکاریس، کرمک و ژیاوریا از جمله بیماری‌هایی هستند که زمینه انتقال آن‌ها در اماکن عمومی نظیر مهدها وجود دارد.

از آنجایی که مهدکودک‌ها مکانی برای حضور اطفال و کودکان در سنین بسیار پایین می‌باشند و به دلیل حساسیت بدن کودکان در این مرحله از زندگی، و از طرفی به دلیل اینکه کودکان در مرحله رشد جسمی و روانی هستند، رعایت نکات و ضوابط بهداشتی و تأمین سلامت در این مکان‌ها اهمیت خاصی دارد (۶، ۷).

به همین دلیل قوانینی از طرف مرکز سلامت محیط و کار، در مورد مهد کودک‌ها تدوین شده است که بر اساس آن کارشناسان بهداشت محیط در دوره‌های زمانی مشخص و براساس آیین‌نامه‌های موجود، به صورت دوره‌ای بر مهدکودک‌ها نظارت می‌کنند. با توجه به مسائل گفته شده و با توجه به اینکه مهدکودک‌ها جز اماکن حساس جامعه هستند از نظر مسائل ایمنی و حفاظتی نیز باید مورد نظارت قرار گیرند. لذا مقررات بهداشت محیط باید با جدیت در آنها اجرا و پیگیری شود و رعایت نکات بهداشتی در این مراکز بسیار حائز اهمیت است (۶-۸).

با توجه به مطالب ذکر شده، این مطالعه با هدف بررسی وضعیت بهداشت محیط و ایمنی مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه و روستا مهدهای زاوه در سال ۱۳۹۵ انجام گرفت.

روش‌ها

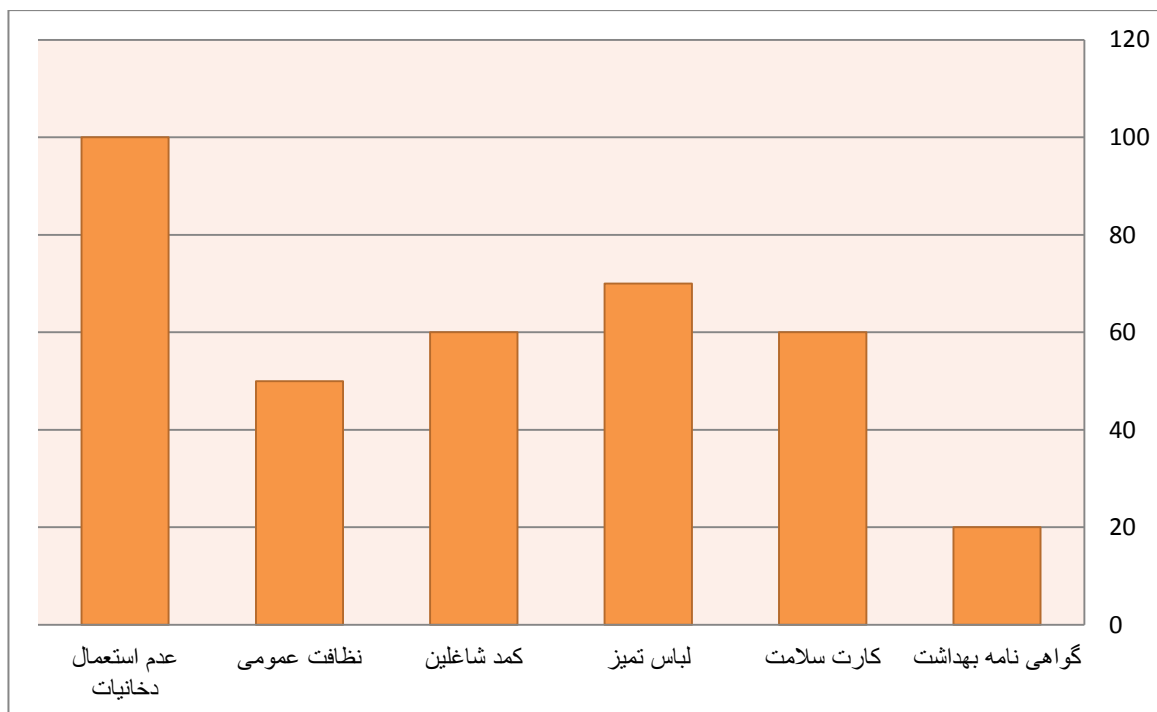
این در این مطالعه توصیفی مقطعی، کلیه مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه و روستامهدهای شهرستان زاوه به روش سرشماری در سال ۱۳۹۴-۹۵ انتخاب شدند و پارامترهای مربوط به وضعیت بهداشتی و ایمنی آنها توسط چک لیست استاندارد مورد تأیید وزارت بهداشت بررسی شد. اطلاعات مورد نیاز از طریق مشاهده و مصاحبه توسط کارشناسان بهداشت محیط دوره دیده گردآوری شد و برای تکمیل چک لیست‌ها مورد استفاده قرار گرفت. در این فرم‌ها و پرسشنامه‌ها موارد مختلف ۵ گانه بهداشت فردی، ساختمانی، لوازم و ابزار کار، ایمنی و بهداشت محیط که در آئین‌نامه بهداشت محیط روستا مهد آمده است مورد بررسی قرار گرفت. این چک لیست دارای ۴۵ ماده و ۴ تبصره بهداشتی می‌باشد و پاسخ‌ها برای هر ماده به صورت بلی یا خیر است. داده‌های بدست آمده به صورت فراوانی و درصد فراوانی بیان شدند. داده‌ها با استفاده از نرم افزار Excel ۲۰۰۷ آنالیز شدند.

نتایج

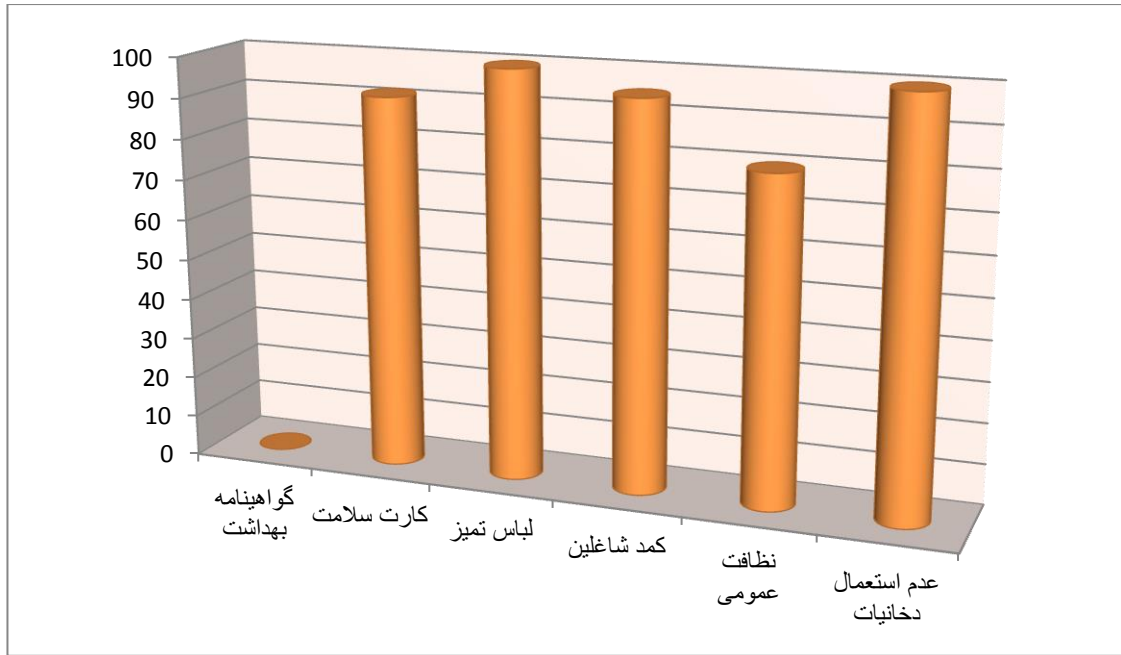
بهداشت فردی

همان گونه که در نمودار ۱ (الف) مشاهده می‌شود نتایج پارامترهای مختلف مؤثر در بخش بهداشت فردی در مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه به شرح زیر است:

گواهینامه بهداشت (۲۰٪)، کارت سلامت (۶۰٪)، لباس تمیز (۷۰٪)، کمد شاغلین (۶۰٪)، نظافت عمومی (۵۰٪)، عدم استعمال دخانیات (۱۰۰٪) به صورت مطلوب مشاهده شد. در نمودار ۱ (ب) نتایج به دست آمده از روستامهدهای زاوه مشاهده می‌شود. کلیه کارکنان شاغل در روستامهدها فاقد گواهینامه آموزشی بودند ولی ۹۳/۱٪ شاغلین کارت معاینه پزشکی را دریافت کرده بودند. همچنین از نظر دیگر شاخص‌های بهداشت فردی مانند لباس تمیز و رنگ روشن (۱۰۰٪)، کمد و گنجه شخصی شاغلین (۹۵٪)، بهداشت فردی و نظافت عمومی (۸۰٪)، عدم استعمال دخانیات (۱۰۰٪) روستامهدها در شرایط مطلوبی به سر می‌بردند.

نمودار ۱ (الف): وضعیت بهداشت فردی در مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه

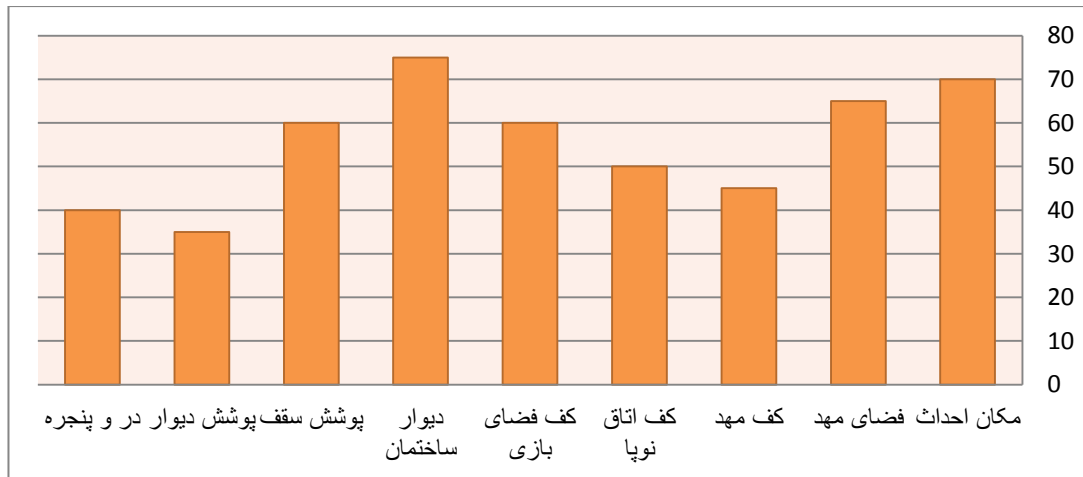

نمودار ۱ (ب): وضعیت بهداشت فردی در روستامهدهای شهرستان زاوه

مکان احداث (۷۰٪)، فضای مهد (۶۰٪)، کف مهد (۴۰٪)، کف اتاق نوپا (۵۰٪)، کف فضای بازی (۶۰٪)، دیوار ساختمان (۷۵٪)، پوشش سقف (۶۰٪)، پوشش دیوار (۳۵٪)، در و پنجره (۴۰٪) می باشد.

بهداشت ساختمان

همان گونه که در نمودار ۲ (الف) مشاهده می شود، نتایج مطلوب بودن پارامترهای مختلف مؤثر در بخش بهداشت ساختمان به شرح زیر است:

نمودار ۲ (الف): وضعیت بهداشت ساختمانی در مهدکودکهای شهر تربت حیدریه

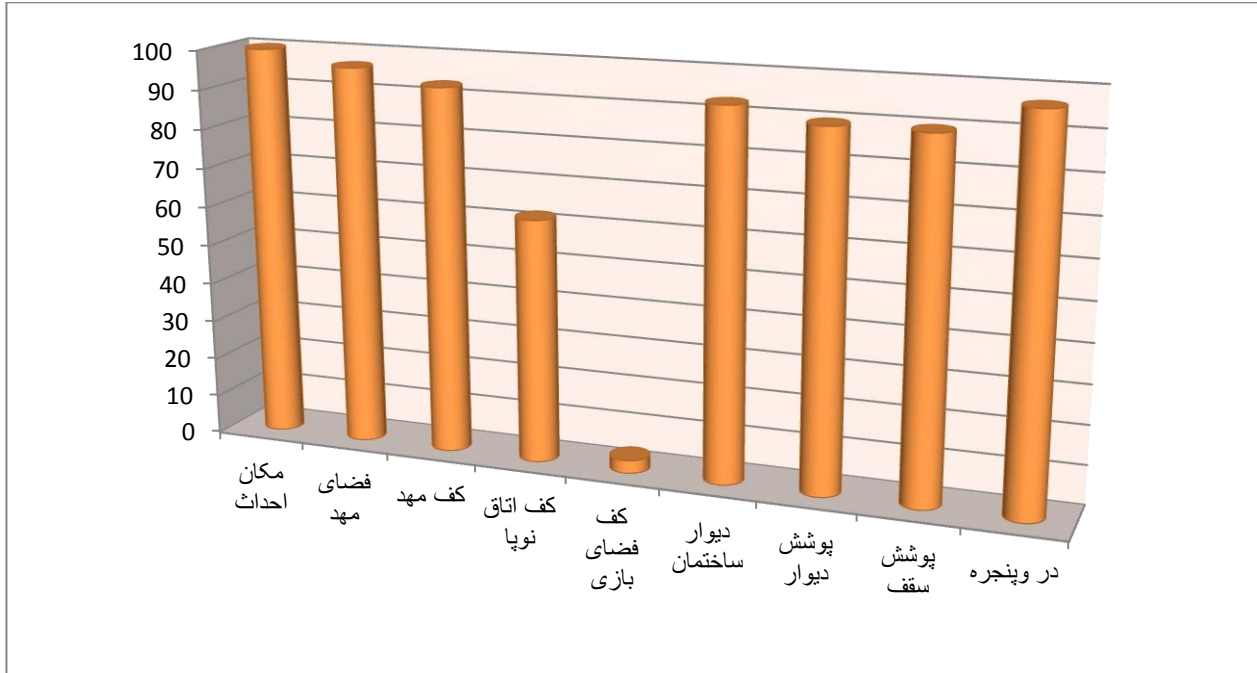
محیط زیستی قرار ندارند. همچنین فضای روستامهد از نظر پارامترهای بهسازی محیط از جمله کف مهد (۹۳/۱٪)، پوشش سقف (۸۹/۷٪)، دیوار ساختمان (۹۳/۱٪)، در و پنجره (۹۶/۶٪) و

در نمودار ۲ (ب) نتایج به دست آمده از روستا مهدهای زاوه مشاهده می شود، روستامهدها در ۱۰۰٪ موارد در داخل محدوده روستا احداث شده و در مجاورت منابع آلاینده های

پوشش نرم، تمیز و قابل شستشو مجهز شده بود.

پوشش دیوار (۸۹/۷٪) دارای شرایط مطلوبی بودند. هرچند تنها

در ۳/۴٪ روستامهدها، کف فضای بازی کودکان بطور کامل با

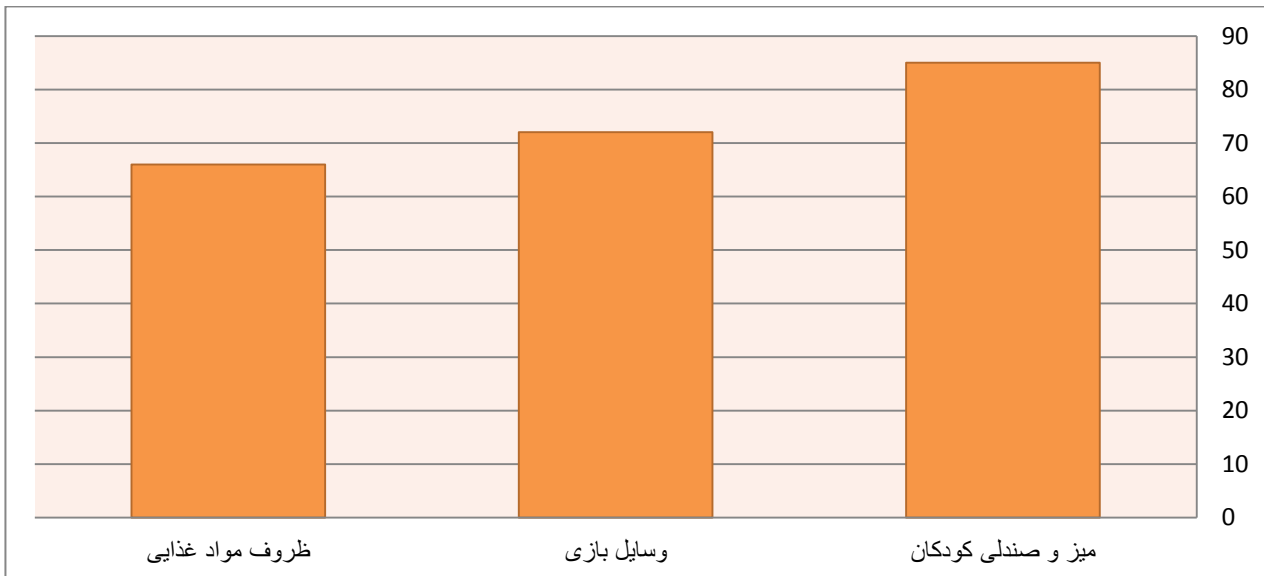

نمودار ۲ (ب): وضعیت بهداشت ساختمانی در روستامهدهای شهرستان زاوه

بهداشت لوازم و ابزار کار

صندلی کودکان (۸۵٪)، وسایل بازی (۷۲٪)، ظروف مواد غذایی (۶۶٪) مطلوب می‌باشند.

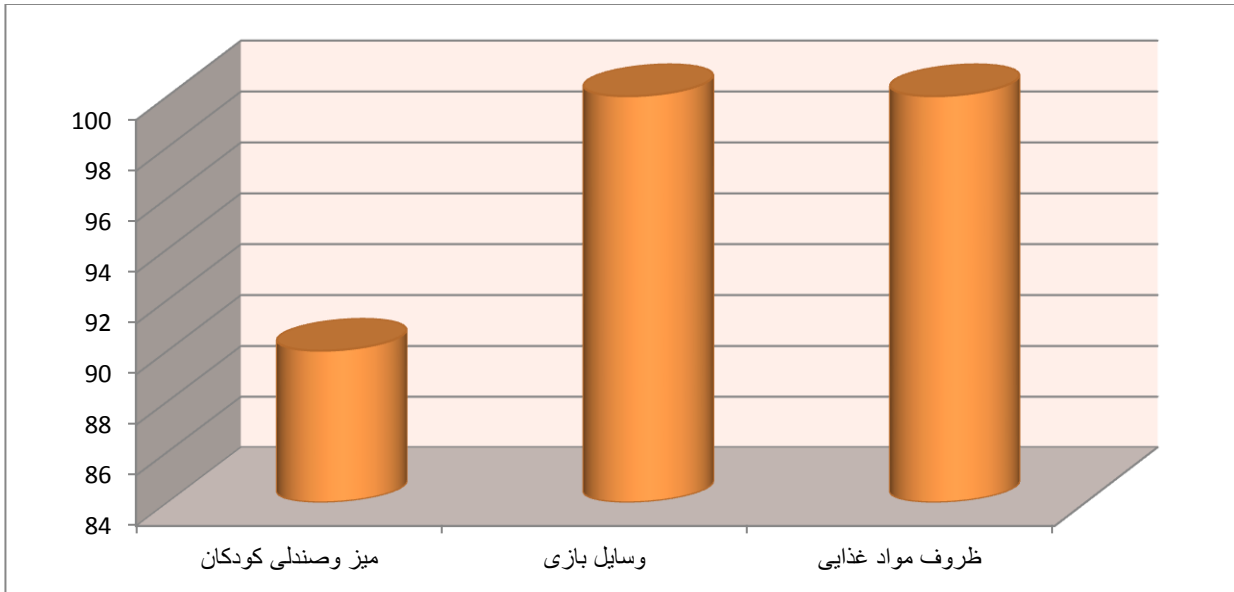
همان گونه که در نمودار ۳ (الف) مشاهده می‌شود، نتایج مطلوب بودن پارامترهای مختلف مؤثر در بخش بهداشت لوازم و ابزار کار به شرح روبه رو است: میز و

نمودار ۳ (الف): وضعیت بهداشت لوازم و ابزار کار در مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه

نمودار ۳ (ب) نتایج به دست آمده از روستا مهدهای زاوه مشاهده می‌شود، مسائل بهداشتی در میز و صندلی کودکان (۹۰٪)، وسایل بازی (۱۰۰٪)، ظروف مواد غذایی (۱۰۰٪) بصورت مطلوب مشاهده شد.

نمودار ۳ (ب) نتایج به دست آمده از روستا مهدهای زاوه مشاهده می‌شود، مسائل بهداشتی در میز و صندلی کودکان (۹۰٪)، وسایل بازی (۱۰۰٪)، ظروف مواد غذایی (۱۰۰٪) بصورت مطلوب مشاهده شد.

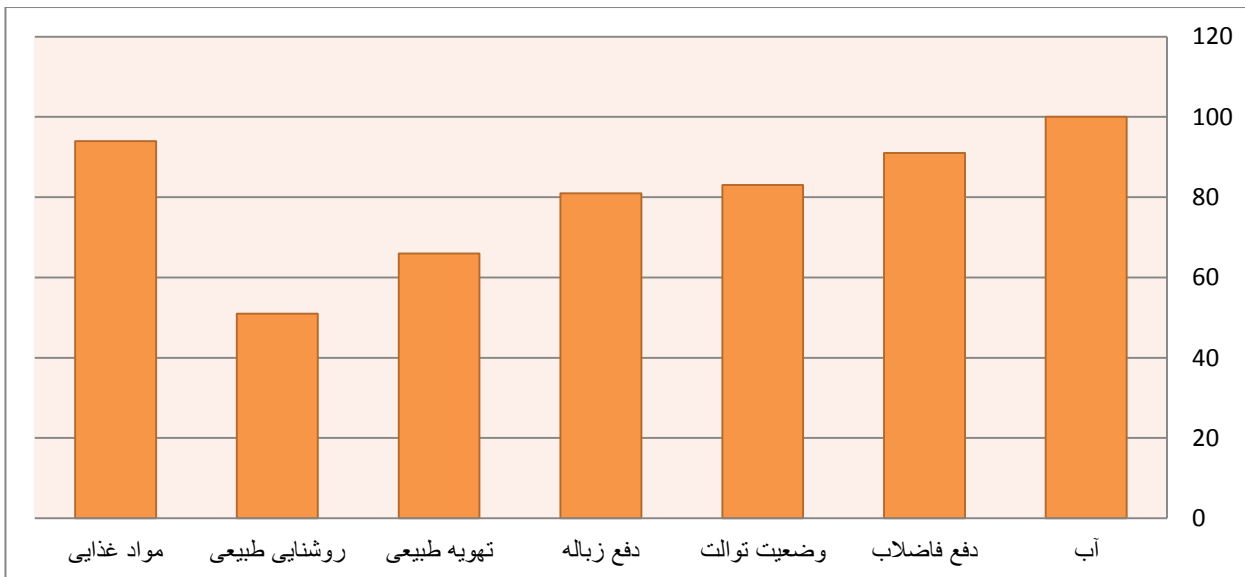

نمودار ۳ (ب): وضعیت بهداشت لوازم و ابزار کار در روستامهدهای شهرستان زاوه

بهداشت محیط

نمودار ۴ (الف) همان گونه که در نمودار ۴ (الف) مشاهده می‌شود نتایج مطلوب بودن پارامترهای مختلف مؤثر در بخش بهداشت محیط به شرح زیر است: آب (۱۰۰٪)، دفع فاضلاب (۹۱٪)، وضعیت توالت (۸۳٪)، دفع زباله (۸۱٪)، تهویه طبیعی (۶۶٪)، روشنایی طبیعی (۵۱٪)، مواد غذایی (۹۴٪) می‌باشد.

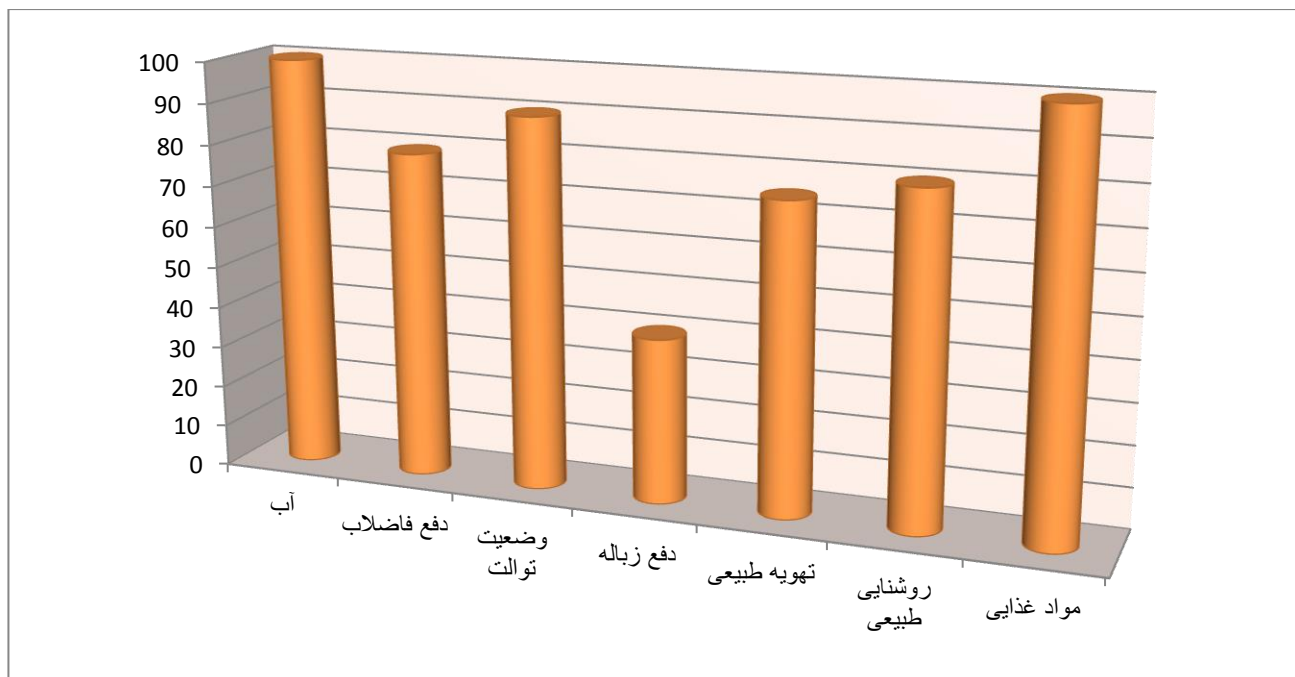
نمودار ۴ (الف) همان گونه که در نمودار ۴ (الف) مشاهده می‌شود نتایج مطلوب بودن پارامترهای مختلف مؤثر در بخش بهداشت محیط به شرح زیر است: آب (۱۰۰٪)، دفع فاضلاب (۹۱٪)، وضعیت توالت (۸۳٪)، دفع زباله (۸۱٪)، تهویه طبیعی (۶۶٪)، روشنایی طبیعی (۵۱٪)، مواد غذایی (۹۴٪) می‌باشد.

نمودار ۴ (الف): وضعیت بهداشت محیط در مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه

تهویه طبیعی (۷۵٪)، روشنایی طبیعی (۸۰٪)، مواد غذایی مصرفی (۱۰۰٪)، وضعیت توالت و دستشویی (۹۶.۶٪) بصورت مطلوب دیده شد.

در نمودار ۴ (ب) نتایج به دست آمده از روستا مهدهای زاوه مشاهده می‌شود، در حیطه آیت‌های مربوط به بهداشت محیط آب مصرفی (۱۰۰٪)، دفع فاضلاب (۷۹.۳٪)، دفع زباله (۴۰٪)،

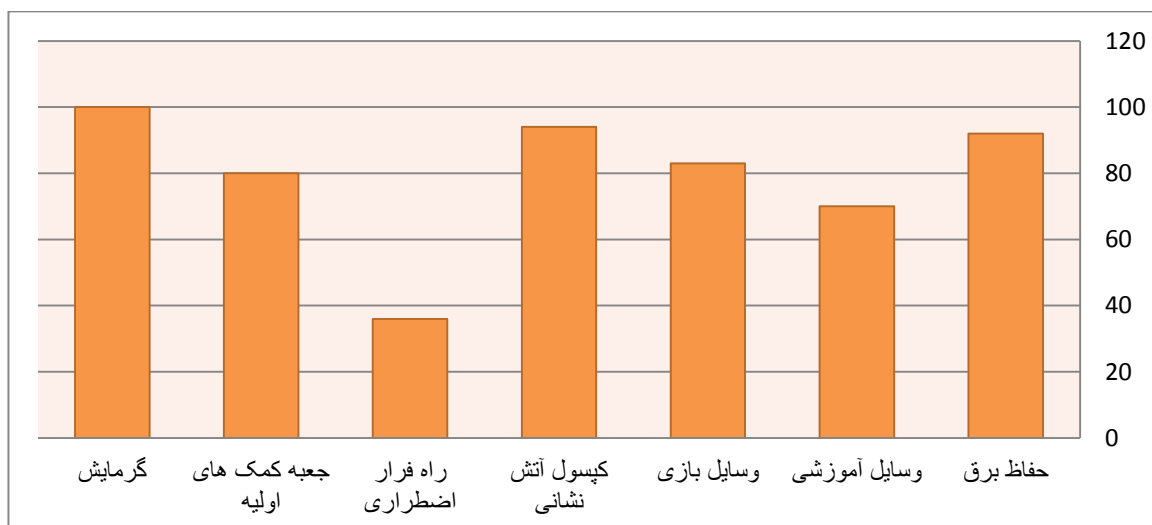

نمودار ۴ (ب): وضعیت بهداشت محیط در روستامهدهای شهرستان زاوه

بهداشت ایمنی

بازی (۸۳٪)، کپسول آتش نشانی (۹۴٪)، راه فرار اضطراری (۳۶٪)، جعبه کمک‌های اولیه (۸۰٪)، گرمایش (۱۰۰٪) می‌باشد.

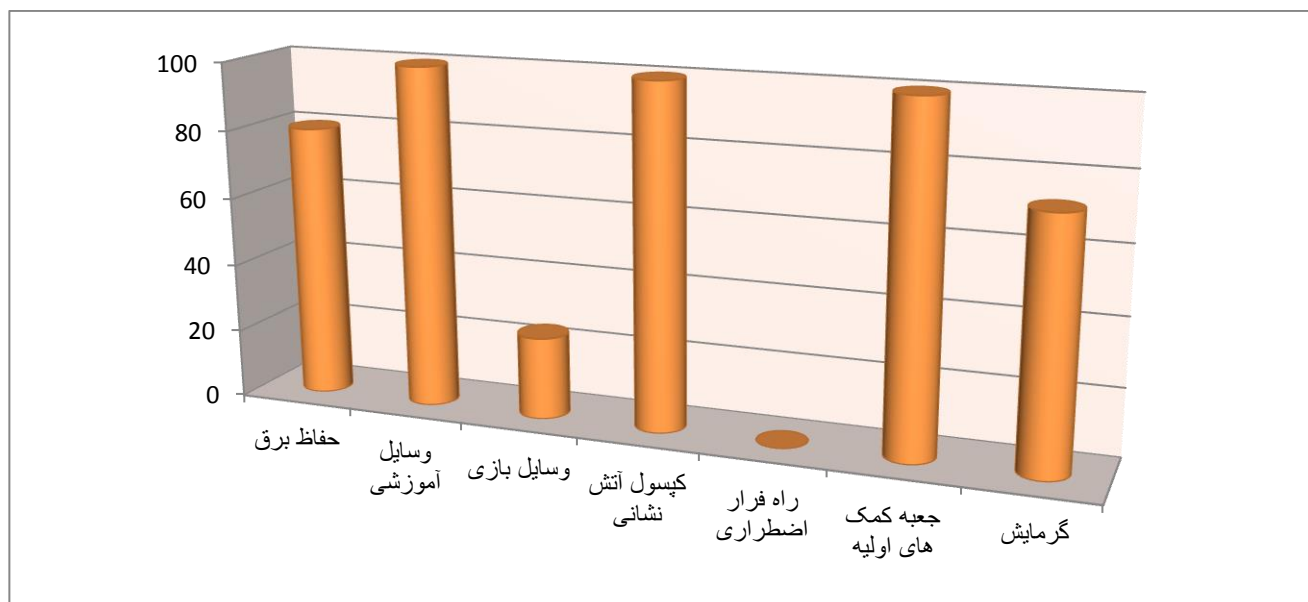
همان گونه که در نمودار ۵ (الف) مشاهده می‌شود، نتایج مطلوب بودن پارامترهای مختلف مؤثر در بخش بهداشت ایمنی به شرح زیر است: حفاظ برق (۹۲٪)، وسایل آموزشی (۷۰٪)، وسایل

نمودار ۵ (الف): وضعیت بهداشت ایمنی در مهدکودک‌های شهر تربت حیدریه

بازی (۲۴.۱٪)، ایمنی وسایل آموزشی (۱۰۰٪)، گرمایش با لوله کشی گاز (۷۲.۴٪)، کپسول آتش نشانی (۱۰۰٪)، راه فرار اضطراری (۰٪) به صورت مطلوب مشاهده شد.

در نمودار ۵ (ب) نتایج به دست آمده از روستا مهدهای زاوه مشاهده می‌شود. در آیتم بهداشت ایمنی، در ۱۰۰٪ موارد جعبه کمک‌های اولیه وجود داشت ولی در ۹۰٪ این موارد مواد و وسایل مورد نیاز در درون جعبه قرار داشت و در جای مناسب نصب شده بود. حفاظ درپوش پریز برق (۸۰٪)، ایمنی وسایل

نمودار ۵ (ب): وضعیت بهداشت ایمنی در روستامهدهای شهرستان زاوه

است که شیوع عفونت انگلی درمهدهای کودک در مقایسه با بررسی انجام شده توسط دکتر شریف و همکاران درسال ۱۳۷۸ کاهش داشته است و این اختلاف بیان کننده بهبود شرایط بهداشتی در مهدکودکها و خانواده‌ها می‌باشد(۸).

در بیشتر از نیمی از مهد کودکها بهداشت فردی و نظافت عمومی به طور کامل انجام شد که بایستی این امر در تمامی مهد کودکها نیز مورد توجه قرار گیرد. با توجه به اینکه به نظر می‌رسد تاکنون در زمینه بررسی وضعیت بهداشتی این مراکز مهم در کشور اقدامی انجام نشده است، پیشنهاد می‌شود واحد بهداشت محیط با نظارت و کنترل مستمر این اماکن و تدوین قوانین عملی و ضمانت اجرایی آن‌ها و ارائه آموزش‌های مناسب سلامت کودکان را تضمین نماید همچنین در صورت وجود توان، هر مهدکودکی می‌تواند یک رابط بهداشتی برای برقراری

بحث و نتیجه گیری

با نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که اکثرمهدهای کودک این شهرستان از نظر بهداشتی درمقایسه با پژوهش انجام شده در رابطه با وضعیت بهداشت مهد کودکهای شهر کرمان که در سال ۱۳۹۱ انجام شده است وضعیت مطلوبی را دارا می‌باشد(۷).

نتایج حاصل از مطالعه شیوع عفونت انتروویروسی در کودکان مهدکودک‌های شهرهای بابل و ساری در سال ۱۳۹۰ بیانگر این

زمینه بهداشت محیط وضعیت مهدکودک‌های سطح شهر تربت حیدریه بهترین وضعیت بین سایر متغیرها بود.

بهترین پارامتر بهداشت ایمنی آیتم گرمایش با ۱۰۰٪ مطلوبیت و ضعیف‌ترین پارامتر راه فرار اضطراری با ۳۶٪ مطلوبیت می‌باشد. ۷۹.۲۸٪ مهدکودک‌های سطح شهر تربت حیدریه از لحاظ بهداشت ایمنی مطلوب بودند که مشابه پژوهشی است که بر روی مهد کودک‌های شهر کرمان (۱۰۰٪ مطلوبیت) می‌باشد (۷).

این مطالعه نشان داد وضعیت کلی بهداشت محیط مهدکودک‌های شهرستان تربت حیدریه تقریباً مطلوب بوده اما با وضعیت آرمانی فاصله دارد. بنابراین تلاش بیشتر جهت بهبود شرایط توسط مسئولیت ذی ربط ضروری به نظر می‌رسد.

پیرو مطالب گفته شده توصیه می‌شود بهبود نظارت و پایش بهداشت محیط مهدکودک‌ها و استان از طریق بازدیدهای فصلی مراکز شهرستان و پیگیری گزارشات ارسالی به استان (ارسال حداقل یک گزارش از هر مهدکودک در پایان هر فصل به کارشناس استان جهت پیگیری روند پیشرفت فعالیت ها) صورت پذیرد. همچنین توصیه می‌شود دستورالعمل‌های اجرایی تهیه و مفاد آن به مهدکودکها و مراکز تابعه جهت صدور صلاحیت بهداشتی ابلاغ گردد. از طرفی برگزاری جلسات و کارگاه های توجیهی برای عوامل ذیربط و مسئولین سازمان بهزیستی درحسین اجرای برنامه مؤثر خواهد بود. همچنین تهیه و تکثیر کتابچه و پمفلت و اطلاعیه‌های بهداشت محیط مهدکودکها برای استفاده مدیر و مربیان مهدکودک ها راهکار دیگری برای اطلاع رسانی و ارتقای سطح بهداشتی می‌باشد. پیگیری تخلفات بهداشتی صاحبان مهدکودک ها از طریق مراجع ذیربط و تشکیل پرونده و اختصاص یک پوشه به هر مهدکودک در کلیه مراکز و ثبت نتایج بازدید و پیگیری قضایی متخلف تا رفع کامل نواقص از گزینه‌های عملی برای مقابله با مهدکودک‌های فاقد معیارهای بهداشتی می‌باشد. هر چند که ارتقای هماهنگی‌های بین بخشی بین سازمان‌های مرتبط مثل

ارتباط بین مهدکودک و مراکز بهداشتی - درمانی محل داشته باشد.

در خصوص مهدکودک‌های تربت حیدریه، بهترین پارامتر بهداشت فردی آیتم عدم استعمال دخانیات با ۱۰۰٪ مطلوبیت و گواهی نامه بهداشت با ۲۰٪ مطلوبیت، ضعیف‌ترین پارامتر می‌باشد. ۶۰٪ مهدکودک‌های سطح شهر از لحاظ بهداشت فردی مطلوب بودند که کاملاً مشابه پژوهشی است که بر روی مهدکودک‌های شاهرود (۶۰٪ مطلوبیت) بود (۹) اما مغایر با پژوهش انجام شده بر مهدکودک‌های شهر کرمان (۹۰٪ مطلوبیت) بود (۷) در زمینه بهداشت فردی وضعیت مهد کودک‌های سطح شهر تربت حیدریه با وضعیت آرمانی فاصله زیادی دارد و برای بهبود شرایط نیازمند تلاش بیشتر مسئولین ذی ربط می‌باشد.

بهترین پارامتر بهداشت ساختمانی آیتم دیوار ساختمان با ۷۵٪ مطلوبیت و پوشش دیوار با ۳۵٪ مطلوبیت ضعیف‌ترین پارامتر می‌باشد. ۵۵.۵٪ مهدکودک‌های سطح شهر از لحاظ بهداشت ساختمانی مطلوب بودند که مغایر با تحقیقی است که بر روی مهدکودک‌های شهر کرمان (۳۶٪ مطلوبیت) بود (۷). در زمینه بهداشت ساختمانی وضعیت مهد کودک‌های سطح شهر تربت حیدریه با وضعیت مناسب فاصله زیادی دارد و نیازمند تلاش بیشتر مسئولین مرتبط جهت بهبود می‌باشند.

بهترین پارامتر بهداشت لوازم و ابزار کار آیتم میز و صندلی کودکان با ۸۵٪ مطلوبیت و ظروف مواد غذایی با ۶۶٪ مطلوبیت ضعیف‌ترین پارامتر می‌باشد. ۷۴.۳۳٪ مهدکودک‌های سطح شهر از لحاظ لوازم و ابزار کار مطلوب بودند که کاملاً مغایر با تحقیقی است که بر روی مهدکودک‌های شهر کرمان (۲۷٪ مطلوبیت) می‌باشد (۷). در این زمینه وضعیت مهدکودک‌های سطح شهر تربت حیدریه دارای وضعیت مناسبی است.

بهترین پارامتر بهداشت محیط آیتم آب آشامیدنی با ۱۰۰٪ مطلوبیت و ضعیف‌ترین پارامتر روشنایی طبیعی با ۵۱٪ مطلوبیت می‌باشد. ۸۰.۸۵٪ مهدکودک‌های سطح شهر از لحاظ بهداشت محیط مطلوب بودند که کاملاً مغایر با پژوهشی که در شهر کرمان بر روی مهدکودک (۳۱٪ مطلوبیت) می‌باشد (۷). در

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از کلیه افرادی که ما را در تهیه این مقاله یاری رسانده‌اند، تشکر و قدر دانی به عمل می‌آوریم.

تضاد منافع

در این پژوهش هیچ گونه تعارض منافی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

بهزیستی و مراکز بهداشت شهرستان را می‌توان گامی مهم در راستای بهبود شرایط بهداشتی محسوب کرد. در نهایت باید گفت داشتن یک مهدکودک ایمن و بهداشتی، نیازمند داشتن مدیریتی صحیح از سوی مسئولان و افزایش بودجه اختصاص یافته از سوی دولت و بخش خصوصی و نیز افزایش نظارت دقیق و سخت گیرانه از سوی مراکز بهداشت می‌باشد.

References

- 1-Zazuoli MA, Maleki A., Bazrafshan E. Fundamentals of Environmental Health: SAMAT; 2011.
- 2-Yazdanpanah M, Salmani M, Javahershenas M, Khakzad S, Shafiee F. Familiarity with Environmental Health Rules. Health trainer, . 2013;25(89):[In Persian].
- 3-Hatami H., Razavi M., Eftekhari H. Textbook of Public Health: Arjmand; 2006.
- 4-Helmsersht P., Delpishe E. Principals and Basics of Environmental Health: Chehr; 1374.
- 5-Najafi M MZ, Mahmudian MH., editor Investigation of Environmental Health Status of Mosques in Qom City in 2008-2009. Proceeding of the 13th National Congress of Environmental Health; Kerman,2010.
- 6-Shabankhani B, F. A. Survey of environment health indexes in rural education status in Mazandaran province 2004. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2004;13(41):98-101.
- 7-Loloie M, Eybpoush S, Khaldari F, Molaii L. A study on health status of kindergartens in Kerman. 16th national conference on environmental health; Tabriz 2013.
- 8-Motevalli Haghi SM, Najm M, Fakhari M, Gholami S, MotevalliHaghi S. Prevalence of Enterobius vermicularis infection among kindergartens of Sari and Babol cities during 2011. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2013;22(1):240-2.
- 9-Rahimi H., Dehghani M., Norouzi P., Fazli M. Frequency of Giardia lambliaandEnterobiusvermicularisInfections in Shahroud Kindergartens, 2013. Journal of Ardabil University of Medical Sciences. 2015;15(1):7-14.

The investigation of environmental health and safety status of kindergartens in Torbat Heydariyeh and rural kindergartens in Zaveh in 2015-2016

Fatemeh Barjasteh Askari^{1,2}, Mohamad Sarmadi^{1,2}, Mojtaba Davoudi^{1,2*}, Vahideh Rezaee³, Afsaneh Khonyagar³, Mahsa Chinsari Mehne³, Seyedeh Narges Nezam³, Zahra Sareban³

1- Department of Environmental Health, School of Health, Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences, Torbat Heydariyeh, Iran

2- Health Sciences Research Center, School of Health, Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences, Torbat Heydariyeh, Iran

3- Student Research Committee, Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences, Torbat Heydariyeh, Iran

Corresponding author: davoudi85@gmail.com

Abstract

Background & Aim: Kindergartens are considered a safe place to raise children and play an important role in providing a healthy and bracing life and treating normal people. This study was conducted to investigate the environmental health and safety status of kindergartens in Torbat Heydariyeh and rural kindergartens in Zaveh in 2015.

Methods: This study is a cross sectional/descriptive study conducted on all kindergartens in Torbat Heydariyeh and rural area of Zaveh in 2015-2016 through convenience sampling. To collect data, the designed checklist approved by the ministry of health was filled through interview and observation. This checklist contains 5 different sections including, personal health, building health, instruments and tools health, safety and environmental health. Data analyzed using Excel 2007.

Results: The findings show that kindergartens in Torbat Heydariyeh are in suitable level in these items: Individual health (60%), health care (55.5%), health and safety equipment (74.33%), environmental health (80.85%), and health safety (79.28%). However, rural kindergartens are in suitable level in the following items: medical examination card (93.1%), lavatory (96.6%), smoking status (100%), solid waste management (60%), wastewater management (79.3%), safe and fit seats (90%), floor covering of toddlers section (62.1%), fire extinguisher capsule (100%), first aid kit (90%), plugs of wall outlets (80%), floor of building (93.1%), air ventilation (75%), natural lighting (80%), whereas floor covering of children's playground (3.4%), safe toys and play tools (24.1%) and educational certificate (0%) were in unsuitable level.

Conclusion: This study showed that the overall health condition of kindergartens in the city of Torbat Heydariyeh is almost desirable, but far from ideal condition. In rural kindergartens, the obtained results show that the most problem is related to building health. However, in most kindergartens, health condition was in accordance with items of approved checklist.

Keywords: Environmental health, Kindergarten, Torbat Heydariyeh, Zaveh

How to Cite this Article: Barjasteh Askari F, Sarmadi M, Davoudi M, Rezaee V, Khonyagar A. Chinsari MehneM, Nezam SN, Sareban Z. The investigation of environmental health and safety status of kindergartens in Torbat Heydariyeh and rural kindergartens in Zaveh in 2015-2016. Journal of Student Research Committee (JSRC) of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences. 2019; 1(1):8-17.